

Plaats: Batavia, tijd: omstreeks 1862, fotograaf: Woodbury & Page

Chinezen in Indonesië

In de fotostudio van Walter Woodbury en James Page in Batavia werd omstreeks 1862 dit portret van een Chinees echtpaar met hun kind gemaakt. De foto geeft een gezin weer dat in zekere welstand lijkt te leven en volwaardig deelnemer is aan het maatschappelijk verkeer.

En hoewel de eerste Chinezen zich al aan het eind van de dertiende eeuw op Java vestigden en hun aantal in de VOC-tijd groeide, worden ze nu toch als de 'Joden van Azië' beschouwd.

Nadat het Nederlandse koloniale bestuur in 1740 een wet had uitgevaardigd met allerlei discriminerende bepalingen ten aanzien van de Chinese bevolkingsgroep, kwamen een aantal Chinezen in opstand. Gouverneur-Generaal Adriaan Valckenier nam nietsontziende maatregelen. Zijn soldaten richtten, vaak met behulp van de lokale bevolking, een waar bloedbad aan onder de opstandelingen in en rond Batavia. Zeker tienduizend Chinezen werden vermoord.

De overlevenden werden gedwongen in een zogenaamd Chinees kamp (Glodok) te gaan wonen. Tot op de dag van vandaag is dat nog de Chinese buurt van Djakarta. Ook in andere steden kwamen speciale wijken en werd het Chinezen verboden om in buurten te wonen waar de lokale bevolking verbleef. De wet uit 1740, die onder

meer inhield dat Chinezen enkel mochten reizen met permissie en speciale belasting moesten betalen, werd pas in 1912 versoepeld. Misschien dat de mensen op deze foto daarom wel trots, maar niet gelukkig naar de fotograaf kijken. En dan waren ze nog onwetend van wat nog komen ging. Zoals het groeiend nationalisme dat in de 20ste eeuw tot problemen leidde tussen de lokale bevolking en de Chinezen, het moorden door de Japanse bezetter in de Tweede Wereldoorlog en de ontzeggingen in de periode dat Soeharto president was. Hij

verbodde de Chinese scholen, de taal, de kranten en de cultuur. Chinezen kregen een code in hun paspoort, wat alles moeilijker maakte. Zelfs Chinese namen zijn verboden geweest.

Bronnen

Vanvugt, E. (2015). *Roofstaat*. Amsterdam: Nijgh & van Ditmar
Maas, M. (2018). In Indonesië worden Chinezen de 'Joden van Azië' genoemd. In: *de Volkskrant* 16-2-2018

